

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **A. A.**, zast. Mgr. Gabrielou Kopuleťou, advokátkou, se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 12. 2017, č. j. OAM-185/LE-BE01-BE04-PS-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 19. 8. 2019, č. j. 52 A 1/2018 - 45,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 19. 8. 2019, č. j. 52 A 1/2018 - 45, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Gabriele Kopuleté, advokátce, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti v částce 6.800 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný shora uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zajistil žalobkyni v zařízení pro zajištění cizinců podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“); dobu trvání zajištění stanovil ve smyslu § 46a odst. 5 téhož zákona do 15. 4. 2018.

II.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), který ji rozsudkem ze dne 2. 2. 2018, č. j. 52 A 1/2018 - 23,

zamítl. Tento rozsudek následně zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 25. 6. 2019, č. j. 4 Azs 62/2018 – 57, a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť dospěl k závěru, že krajský soud hodnotil zprávu organizace La Strada Česká republika o. p. s. ze dne 1. 2. 2018 (dále jen „zpráva organizace La Strada“), aniž by ji provedl jako důkaz; takové pochybení je přitom vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Nejvyšší správní soud proto krajskému soudu uložil, aby znovu uvážil o žalobkyní navrženém důkazu a pokud jej bude hodnotit, aby jej nejprve provedl.

[3] Krajský soud následně v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“), žalobu žalobkyně zamítl. K důvodu, pro který Nejvyšší správní soud zrušil jeho první rozsudek, krajský soud uvedl, že neshledal k provedení žalobkyní navrhovaného důkazu – zprávy organizace La Strada důvod, neboť skutkový stav věci byl zjištěn pro účely posouzení relevance žalobních tvrzení dostatečným způsobem na základě správního spisu, a tudíž by bylo doplňování dokazování neúčelné. Krajský soud také předeslal, že ve věci rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení takový postup akceptovali.

[4] K žalobní námitce, že žalobkyně je zranitelnou osobou, neboť byla nucena k poskytování sexuálních služeb, což měl žalovaný i bez jejího tvrzení náležitě prověřit, krajský soud uvedl, že v žalobě obsažený příběh žalobkyně o odjezdu z vlasti a sexuálním otroctví v Itálii neodpovídá zjištěním získaným v řízení vedeném Policií České republiky, Krajským ředitelstvím policie Plzeňského kraje, odboru cizinecké policie, oddělením pobytové kontroly, pátrání a eskort (dále jen „OPKPE Plzeň“). Žalovaný, který v napadeném rozhodnutí vycházel z těchto zjištění, proto neměl důvod se domnívat, že je žalobkyně zranitelnou osobou. Podle krajského soudu neobstojí ani argumentace, že žalovaný měl tuto skutečnost prověřit již na základě toho, že žalobkyně je státní příslušnicí Nigerijské federativní republiky a pochází z města Benin City. Žalobkyně k dotazu žalovaného při osobním pohovoru na průběh její cesty z vlasti na území České republiky, zdravotní stav a důvody žádosti o mezinárodní ochranu měla možnost uvést všechny skutečnosti, které pokládala za potřebné; nenaznačila však žádné potíže a pouze potvrdila dosavadní zjištění OPKPE Plzeň. Žalovaný tudíž nepochybil, vycházel-li z dosavadních skutkových zjištění OPKPE Plzeň potvrzených výpovědí žalobkyně při osobním pohovoru. Žalovaný tedy ke zjištění skutkového stavu vynaložil veškeré možné úsilí, které po něm bylo možné v řízení rozumně požadovat.

[5] Podle krajského soudu postupoval žalovaný správně, zajistil-li žalobkyni podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neboť ze správního spisu je zřejmé, že žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu v zařízení pro zajištění cizinců účelově s úmyslem vyhnout se hrozícímu vyhoštění.

[6] Krajský soud nepřisvědčil ani žalobní námitce, že žalovaný nezvážil možnost uplatnění zvláštních opatření ve smyslu § 47 zákona o azylu. V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že jeho závěr o neúčinnosti zvláštních opatření byl založen na tom, že se žalobkyně prokazovala padělaným dokladem občana Italské republiky, nerespektovala právní pořádek Evropské unie a jednala účelově s cílem vyhnout se zajištění a vyhoštění, nikoliv získat ochranu před pronásledováním.

pokračování

[7] Krajský soud nepřisvědčil ani žalobní argumentaci týkající se délky zajištění. Napadeným rozhodnutím stanovenou lhůtu shledal zcela přiměřenou a žalovaným řádně odůvodněnou.

III.

[8] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) nyní brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek, jakož i napadené rozhodnutí, zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

[9] Stěžovatelka především nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že skutkový stav věci byl zjištěn pro účely posouzení relevance žalobních tvrzení dostatečným způsobem na základě správního spisu, a proto by již bylo doplňování dokazování neúčelné, a tudíž neshledal důvod k provedení stěžovatelkou navrhovaného důkazu – zprávy organizace La Strada. Stěžovatelka má za to, že skutková tvrzení ohledně její příslušnosti ke zranitelné skupině osob (oběti sexuálního vykořisťování a obchodování s lidmi), která se snažila prokázat touto zprávou, neměla být krajským soudem shledána jako irelevantní, neboť podle jejího názoru souvisí s řízením a jsou pro jeho výsledek podstatná.

[10] Stěžovatelka je toho názoru, že se měl krajský soud odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlídnout i ke skutečnostem, které sice vyšly najevo až po vydání napadeného rozhodnutí, ale jsou relevantní z hlediska posouzení oprávněnosti zajištění stěžovatelky s ohledem na § 46a zákona o azylu.

[11] Stěžovatelka dále v kasační stížnosti nesouhlasí s žalovaným ani s krajským soudem v tom, že bylo zcela na ní, aby již ve správním řízení uvedla všechny rozhodné skutečnosti. Uvádí, že zákon o azylu klade důraz na ochranu zranitelných osob a stanovuje konkrétní podmínky, za kterých lze zranitelnou osobu zajistit, přičemž základním předpokladem pro správný postup podle § 46a odst. 3 zákona o azylu je náležité zjištění skutkového stavu a ověření, zda je žadatel o mezinárodní ochranu zranitelnou osobou či nikoliv. Podle stěžovatelky bylo především povinností žalovaného, aby její tvrzení prošetřil a posoudil všechny relevantní skutečnosti a okolnosti; aby aktivně zkoumal, zda stěžovatelka není obětí obchodování s lidmi či osobou, která byla podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí. Krajský soud tedy podle stěžovatelky pochybil, neboť i přes vytýkané vady napadené rozhodnutí nezrušil a ztotožnil se s ním, aniž by se řádně vypořádal s žalobními námitkami; tedy řádně nepřezkoumal, zda žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav.

IV.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se ztotožňuje se závěry krajského soudu uvedenými v napadeném rozsudku, a tudíž navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

V.

[13] Nejvyšší správní soud se v první řadě musel zabývat přípustností podané kasační stížnosti, neboť jde v pořadí již o druhou kasační stížnost v dané věci a podle § 104 odst. 3

písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost nepřipustná „[...]proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem“. Opakovaná kasační stížnost je přípustná pouze tehdy, „[...]je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu“ a v případech, kdy Nejvyšší správní soud zrušil rozhodnutí soudu pro procesní pochybení, nedostatečně zjištěný skutkový stav, anebo nepřezkoumatelnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 - 165).

[14] V projednávaném případě kasační soud k první kasační stížnosti stěžovatelky zrušil rozsudkem ze dne 25. 6. 2019, č. j. 4 Azs 62/2018 - 57, rozsudek krajského soudu ze dne 2. 2. 2018, č. j. 52 A 1/2018 - 23, pro vadu řízení před soudem, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí, podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., aniž mohl přistoupit k věcnému přezkumu. Jedná se tudíž o jednu z výše uvedených výjimek z nepřipustnosti kasační stížnosti podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Druhá stěžovatelčina kasační stížnost směřující proti napadenému rozsudku, který krajský soud vydal poté, co bylo zrušeno jeho původní rozhodnutí, je tudíž přípustná.

[15] Poté, co shledal kasační stížnost přípustnou, Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[16] Kasační stížnost je důvodná.

[17] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou uplatněnou s poukazem na § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí, resp. jiná vada řízení před krajským soudem je ostatně vadou tak závažnou, že by se jí Nejvyšší správní soud musel podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, tedy i tehdy, pokud by to stěžovatelka sama nenamítala.

[18] Ze spisu krajského soudu se podává, že na listech číslo 38 - 40 se nachází zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 62/2018 - 57, na listu číslo 41 je přípis Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 8. 2019 týkající se vrácení zapůjčeného soudního spisu a postoupení správního spisu, na listu číslo 42 je identifikátor elektronického podání a pak již následuje zkrácené znění nyní kasační stížností napadeného rozsudku krajského soudu a poté na listu č. 45 jeho písemné vyhotovení. Ve spisu se nenachází protokol o ústním jednání ani výzva krajského soudu směřovaná účastníkům řízení, aby se vyjádřili, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání po té, co byl první rozsudek krajského soudu zrušen kasačním soudem. V napadeném rozsudku ostatně sám krajský soud uvedl, že „[s]kutkový stav věci byl zjištěn pro účely posouzení relevance žalobních tvrzení dostatečným způsobem na základě správního spisu, a proto by bylo doplňování důkazních prostředků neúčelné. Soud tedy v předmětné věci rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení takový postup soudu akceptovali.“

[19] Nejvyšší správní soud se již k problematice souhlasu účastníků řízení s rozhodnutím věci krajským soudem bez nařízení jednání v řízení po té, co byl první

pokračování

rozsudek krajského soudu zrušen kasačním soudem, vyjádřil. Například v právní větě k rozsudku ze dne 11. 3. 2010, č. j. 5 Azs 3/2010 – 92, vyslovil, že „[s]ouhlas účastníka řízení s rozhodnutím krajského soudu o věci samé bez jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s. udělený ještě předtím, než v řízení krajský soud poprvé rozhodoval, nelze bez dalšího vztáhnout na nové rozhodnutí krajského soudu po té, co bylo jeho první rozhodnutí Nejvyšším správním soudem zrušeno.“ V rozsudku ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 Afs 112/2008 - 129, kasační soud uvedl, že „je třeba rozlišovat dvě situace, kdy krajský soud rozhoduje bez jednání ve věci znovu po té, co bylo jeho předcházející rozhodnutí zrušeno Nejvyšším správním soudem. Prvním případem je situace, kdy i po zrušení prvního rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem zůstává výsledek sporu stále otevřený a krajský soud je v dalším řízení dle závazného právního názoru Nejvyššího správního soudu povinen se určitými pro věc rozhodnými otázkami, které dosud nebyly ani Nejvyšším správním soudem plně vyřešeny, dále zabývat. Ve druhém případě již byla naopak rozhodná otázka beze zbytku posouzena Nejvyšším správním soudem a krajskému soudu po zrušení jeho původního rozsudku v dalším řízení nezbyvá žádný prostor pro vlastní uvážení. V obou případech je opominutí krajského soudu nařít ve věci znovu jednání, pokud nebyl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. účastníky řízení udělen souhlas k rozhodnutí bez jednání, procesní vadou, konkrétně porušením § 49 odst. 1 s. ř. s. V prvním případě však taková vada zakládá porušení ústavních práv žalobce a je zároveň vadou řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], ve druhém případě tomu tak není, neboť i kdyby ve věci bylo nařízeno jednání, nemohl by krajský soud rozhodnout jinak, než je předurčeno závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.“

[20] Z výše uvedeného je tedy patrné, že po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem je krajský soud povinen opětovně vyzvat účastníky řízení, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, nebo musí nařít jednání. V opačném případě se dopouští pochybení. Toto pochybení může mít vliv na zákonnost rozsudku krajského soudu, pokud je výsledek řízení „otevřený“ a nebyl dosud definitivně předurčen kasačním soudem ve zrušujícím rozsudku.

[21] V nyní posuzovaném případě krajský soud poté, co byl jeho předchozí rozsudek zrušen kasačním soudem a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení, nevyzval opětovně účastníky řízení k tomu, aby se vyjádřili, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, neboť vycházel z jejich souhlasu uděleného předtím, než v řízení poprvé rozhodoval; takový souhlas však, jak výše uvedeno, nelze bez dalšího vztáhnout na řízení před krajským soudem po té, co Nejvyšší správní soud jeho první rozsudek zrušil. Krajský soud se tedy dopustil pochybení, které s ohledem na to, že řešení věci nebylo ve zrušujícím rozsudku kasačním soudem předurčeno, mohlo mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku; předchozí rozhodnutí krajského soudu totiž bylo kasačním soudem zrušeno pro vadu řízení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., která se týkala neprovedení důkazu, ze kterého krajský soud přesto vycházel. Výsledek řízení tedy nebyl dosud jistý a v takovém případě bylo povinností krajského soudu, za situace, kdy zde byl důkazní návrh stěžovatelky dosud neprovedený, zjistit opětovnou výzvou, zda účastníci řízení, resp. některý z nich, na nařízení jednání trvají či nikoliv. To krajský soud neučinil.

[22] Stěžovatelka tedy byla postupem krajského soudu zkrácena na svém právu na ústní projednání věci, které v ústavní rovině představuje porušení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Jedná o takovou vadu řízení před krajským soudem, jež mohla mít ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. vliv na zákonnost rozsudku krajského soudu.

VI.

[23] Kasační stížnost je z důvodů shora vyložených důvodná. Aniž by se tedy Nejvyšší správní soud zabýval ostatními stěžovatelčinými námitkami, zrušil napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení tedy krajský soud nejprve účastníky řízení vyzve podle § 51 odst. 1 s. ř. s. k vyjádření se k možnosti rozhodnout bez nařízení jednání, a pokud nebude souhlas obou stran s takovým postupem krajského soudu dán, resp. pokud účastníci řízení shodně nenavrhnou, aby rozhodl bez nařízení jednání, krajský soud k projednání věci jednání nařídí.

[24] V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne současně též o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

[25] Stěžovatelce byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2019, č. j. 4 Azs 348/2019 - 32, ustanovena pro řízení o kasační stížnosti zástupkyní Mgr. Gabriela Kopuleťá, advokátka. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona platí v takovém případě její hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovené zástupkyni stěžovatelky Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby ve výši 3.100 Kč spočívající v převzetí věci a poradě s klientkou a sepisu doplnění kasační stížnosti, a to podle § 7 bod 5., § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Nejvyšší správní soud dále přiznal zástupkyni stěžovatelky paušální náhradu hotových výdajů v celkové výši 600 Kč (2 x 300 Kč) související s výše uvedenými úkony právní služby podle § 9 odst. 4 písm. d) a § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Ustanovená zástupkyně nedoložila, že je plátkyní daně z přidané hodnoty. Zástupkyni stěžovatelky se tedy přiznává odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti v celkové výši 6.800 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu